

Roba u tranzitu uz uslugu ugradnje/montaže- računovodstveni i porezni aspekti

Madjarić, Martina

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:133101>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-29**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

**Sveučilište
Sjever**

SVEUČILIŠTE SJEVER

ZAVRŠNI RAD

**Roba u tranzitu uz uslugu
ugradnje/montaže- računovodstveni i porezni
aspekt**

Martina Madjarić 0111112891

Koprivnica, rujan 2022. godine

**Sveučilište
Sjever**

SVEUČILIŠTE SJEVER

Odsjek za poslovanje i menadžment

Roba u tranzitu uz uslugu ugradnje/montaže- računovodstveni i porezni aspekt

Student

Martina Madjarić 0111112891

Mentor

doc.dr.sc. Ivana Martinčević

Koprivnica, rujan 2022. godine

Sažetak

U ovom radu opisana je roba u tranzitu uz uslugu ugradnje/montaže, s fokusom na obavljanje usluge u tuzemstvu. Prikazane su njene specifičnosti sa kojima se susreću kako poslovni subjekti, tako i Porezna uprava te knjigovođe i računovođe. Današnju trgovinu na veliko koja je pod utjecajem globalizacije, karakterizira slanje robe i primanje robe kako putem lokalne trgovine tako i međunarodne. Ponekad su to velike udaljenosti, te roba može mjesecima putovati od prodavatelja do kupca. Kod tranzitne trgovine trgovac robu ne doprema na svoje skladište, već ona ide izravno od dobavljača do krajnjeg kupca. Specifičnost postoji kada je u pitanju roba koju trgovac ugrađuje/montira, posebice u pogledu obračuna PDV-a, shodno tome u radu je prikazan računovodstveni i porezni aspekt na primjeru kupnje i ugradnje PVC stolarije. Drugi primjer prikazuje prodaju robe u tranzitu uz uslugu ugradnje te potrošnje materijala, fizičkoj osobi.

Ključne riječi: **računovodstvo, roba u tranzitu, usluga ugradnje/montaže, računovodstveni aspekt, porezni aspekt**

Summary

This paper describes the goods in transit with the installation/assembly service, with a focus on performing the service in the country. Its specific features, which are faced by both business entities, the Tax Administration and bookkeepers and accountants, are presented. Today's wholesale trade, which is influenced by globalization, is characterized by sending and receiving goods both through local and international trade. Sometimes these are long distances, and the goods can travel for months from the seller to the buyer. In transit trade, the merchant does not deliver the goods to his warehouse, but they go directly from the supplier to the end customer. Specificity exists when it comes to the goods that the trader installs, especially with regard to VAT calculation, accordingly, the paper presents the accounting and tax aspect on the example of the purchase and installation of PVC joinery. The second example shows the sale of goods in transit with the service of installation and consumption of materials, to a natural person.

Keywords: accounting, goods in transit, installation/assembly service, accounting aspect, tax aspect

Sveučilište
Sjever

SVEUČILIŠTE
SJEVER

IZJAVA O AUTORSTVU
I
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Martina Madjarić pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog rada pod naslovom Roba u tranzitu uz uslugu ugradnje/montaže- računovodstveni i porezni aspekt te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:

Martina Madjarić

(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, Martina Madjarić neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog rada pod naslovom Roba u tranzitu uz uslugu ugradnje/montaže- računovodstveni i porezni aspekt čiji sam autor/ica.

Student/ica:

Martina Madjarić

(vlastoručni potpis)

SADRŽAJ

1.	UVOD	1
1.1.	Predmet i objekt istraživanja	1
1.2.	Problem istraživanja	1
1.3.	Cilj istraživanja.....	1
1.4.	Metodologija istraživanja	2
2.	POJAM I ZNAČENJE RAČUNOVODSTVA	3
2.1.	Definicija	3
2.2.	Uloga i značaj računovodstva.....	4
3.	TRGOVINA	5
3.1.	Trgovina na malo i trgovina na veliko	5
4.	TRGOVAČKA ROBA.....	6
4.1.	Definicija	6
4.2.	Evidencija zaliha trgovačke robe.....	9
4.3.	Kalkulacija.....	12
4.3.1.	Kalkulacija nabavne i prodajne cijene u trgovini na veliko	14
5.	ROBA U TRANZITU	17
5.1.	Definicija	17
5.2.	Osnovne karakteristike robe u tranzitu.....	18
5.3.	Dokumentacija evidencije nabave i prodaje robe u tranzitu.....	19
5.4.	Tranzitna trgovina s obzirom na mjesto kupnje i prodaje robe	19
5.5.	FOB Inkoterm.....	20
5.6.	Računovodstveni aspekt robe u tranzitu.....	21
5.7.	Porezni aspekt robe u tranzitu	22
5.7.1.	Oslobođenje PDV-a.....	23
5.7.2.	Primjer- evidentiranje robe u tranzitu u tuzemstvu	23
5.8.	Prodaja i nabava robe u tranzitu u EU.....	27
5.9.	Prodaja robe u tranzitu uz uslugu ugradnje/ montaže.....	30
5.9.1.	Tuzemni prijenos porezne obveze	30

5.9.2. Računovodstvena evidencija	31
5.9.3. Primjer 1. prodaje robe u tranzitu uz uslugu ugradnje/montaže poreznom obvezniku u sustavu PDV-a	34
5.9.4. Primjer 2. prodaja robe u tranzitu uz uslugu ugradnje/montaže fizičkoj osobi	37
6. Zaključak	40
Literatura	42
POPIS SLIKA	44
POPIS TABLICA	45

1. UVOD

1.1. Predmet i objekt istraživanja

Predmet ovoga rada je roba u tranzitu promatrana sa računovodstvenog i poreznog gledišta. Objekt istraživanja je prodaja robe u tranzitu ukoliko trgovačko društvo vrši uz prodaju te robe i uslugu ugradnje. U radu se definiraju ključni računovodstveni pojmovi vezani za sam predmet rada, te se objašnjava proces nabave i prodaje robe u tranzitu, a sve to je potkrijepljeno primjerima knjigovodstvene evidencije.

1.2. Problem istraživanja

Problem kojim ćemo se u ovom radu baviti je ukoliko trgovačko društvo nema proizvodnju, te ne vodi skladište već obavlja uslugu ugradnje/montaže uz registriranu prodaju, kako ono računovodstveno evidentira robu u tranzitu, te materijal potreban za izvršenje usluge ka krajnjem kupcu, da bi poreznom nadzoru mogli opravdati kupljenu robu i materijal.

1.3. Cilj istraživanja

Cilj rada je pobliže objasniti kako na robu u tranzitu gleda računovodstvo, a kako Porezna uprava, koje karakteristike mora imati roba da bi se mogla klasificirati kao "roba u tranzitu". Također cilj je dati odgovor i na pitanje koja dokumentacija je potrebna za evidentiranje robe u tranzitu te kako evidentirati nastale troškove prilikom nabave i prodaje robe.

1.4. Metodologija istraživanja

Metode koje su korištene u radu su metoda klasifikacije, generalizacije, deskriptivna metoda te metoda komparacije. Kvalitativna metoda zahvaća problem u cjelini , dok je za prikupljanje podataka iz stručnog časopisa (Računovodstvo, revizija i financije), zakona (Zakon o trgovini), javno dostupnih objava (Porezna-uprava RH) te knjiga vezanih uz materiju korišteno sekundarno istraživanje. Analiza podataka izrađena je samostalno od strane autora.

2. POJAM I ZNAČENJE RAČUNOVODSTVA

2.1. Definicija

Računovodstvo je vještina (tehnika) ili umijeće evidentiranja (knjiženja), klasificiranja i analiziranja u novcu izraženih poslovnih transakcija te interpretacija rezultata tih postupaka i znanstvena disciplina koja se bavi logičkim zaključivanjem na temelju uspostavljenih kategorija i načela koji pružaju okvir u kojem djeluje računovodstvena praksa, ali i razvija novu praksu i postupke (Crljenko, 2011). Skendrović i Javorović navode kako je računovodstvo uslužna funkcija koja prikuplja, obrađuje i prezentira računovodstvene informacije o poslovanju poduzeća i o zainteresiranim korisnicima. Tradicionalni koncept računovodstva podijeljen je na računovodstveno planiranje, knjigovodstvo, računovodstvenu kontrolu, računovodstvenu analizu i računovodstveno planiranje, od čega se kao najvažniji dio ističe knjigovodstvo. Prema suvremenom konceptu računovodstvo se dijeli na financijsko računovodstvo, upravljačko računovodstvo i računovodstvo troškova. Financijsko računovodstvo obuhvaća evidentiranje, klasificiranje i sumiranje podataka na temelju kojih se sastavljaju financijski izvještaji koji se prezentiraju vanjskim korisnicima, upravljačko računovodstvo bavi se planiranjem i kontrolom poslovnih aktivnosti čime pruža informacije unutarnjim korisnicima točnije menadžmentu. Računovodstvo troškova je spoj financijskog i upravljačkog računovodstva, sadrži povijesne informacije o troškovima te informacije o planiranim troškovima i kontrolu troškova. Konceptija računovodstva temelji se načelima koja služe za izjednačavanje pravila u postupaka u prikazivanju financijskog položaja poduzeća te predstavljaju temelj za računovodstvene politike, neka od načela koja se primjenjuju su: načelo kontinuiranosti, načelo dosljednosti, načelo nabavne vrijednosti, načelo objektivnosti, načelo stjecanja prihoda, načelo materijalnosti, načelo opreznosti. Temeljitu razradu računovodstvenih načela u pogledu metoda obuhvaćanja i obrade računovodstvenih podataka, formiranja računovodstvenih informacija, te prezentiranja i čuvanja računovodstvenih podataka i informacija predstavljaju računovodstveni standardi.

U Republici Hrvatskoj primjenjuju se:

1. Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI)
2. Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI)

Računovodstvene politike predstavljaju skup načela koja poduzeće koristi prilikom sastavljanja i objavljivanja financijskih izvještaja, a kako će se primjenjivati ovisi o poslovnoj politici poduzeća. Prema Međunarodnim računovodstvenim standardima računovodstvene politike obuhvaćaju „načela, osnove, konvencije, pravila i postupke koje je menadžment usvojio prilikom sastavljanja i prezentiranja financijskih izvještaja“.

2.2. Uloga i značaj računovodstva

Cilj svakog poduzeća je dobit, što je ujedno i razlog njegovog postojanja. Bez obzira kojom se djelatnošću poduzeće bavilo, bilo ono veliko ili malo, svako poduzeće ima računovodstvenu funkciju te je ona samim time i jedna od osnovnih poslovnih funkcija svakog poduzeća. Značaj računovodstvene poslovne funkcije je izražen kroz vođenje evidencije o imovini, dugovima i kapitalu, te rezultatima poslovanja poduzeća.¹ Nadalje računovodstvo kroz primjenjivanje računovodstvenih načela izrađuje računovodstvene izvještaje, bilancu, račun dobiti i gubitka, izvještaje o cjelokupnom poslovanju, što samom vlasniku, ali i upravi, menadžmentu daje jasnu sliku o stvarnom stanju poslovanja. Dobro ustrojen računovodstveni sustav rezultirat će kvalitetnim informacijama koje će koristiti različiti korisnici. (Ramljak, 2012). Na temelju pravovaljanih računovodstvenih informacija i podataka poduzeće može donositi ispravne odluke za daljnje poslovanje. Samim time računovodstvena funkcija je povezana i sa ostalim funkcijama poduzeća: prodajnom, nabavnom, proizvodnom, upravljačkom, razvojnom i financijskom. Bilo da se radi o rezultatima poslovanja, o mogućim ulaganjima u proizvodnju, o kadrovima, evidenciji imovine, prihoda,

¹http://www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/2_godina/menadzment/menadzment_12.pdf , pristupljeno 23.04.2022.

rashoda, zaduživanja, ulaganja, gotovo sve odluke donose se temeljem informacija koje dobijemo kroz računovodstvo.²

3. TRGOVINA

Zakon o trgovini u čl. 3. st 1. definira „trgovinu kao gospodarsku djelatnost kupnje i prodaje robe i/ili pružanja usluga u trgovini u svrhu ostvarivanja dobiti ili drugog gospodarskog učinka.“³ Trgovina se može obavljati kao trgovina na malo i trgovina na veliko, a glavni smisao joj je da se roba nabavi po cijeni koja je niža od prodajne cijene robe, kako bi se razlikom u cijeni (maržom ili rabatom) pokrili troškovi te ostvarila dobit. Važno je napomenuti kako kod trgovačke djelatnosti nema proizvodnje pa je samim time i poslovni proces kraći i jednostavniji. Spomenut ćemo i pojam trgovca koji obavlja djelatnost trgovine, te se on u ZOT-u u članku 4. definira kao „pravna ili fizička osoba registrirana za obavljanje kupnje i prodaje robe i/ili pružanja usluga u trgovini.“⁴

3.1. Trgovina na malo i trgovina na veliko

Prema članku 9. Zakona o trgovini : “Trgovina na malo je kupnja robe radi daljnje prodaje potrošačima za osobnu uporabu ili uporabu u kućanstvu, kao i profesionalnim korisnicima ako za tu prodaju nije potrebno ispunjavanje dodatnih minimalnih tehničkih i drugih uvjeta propisanih posebnim propisima.“⁵ Trgovina na malo može se obavljati ili u prodavaonicama ili izvan nje, ali samo u slučaju ako su za takav način prodaje ispunjeni uvjeti propisani Zakonom o trgovini i drugim propisima. Trgovina na malo tako se može obavljati putem kioska, na štandovima, prodajom na daljinu npr. TV prodaja, prodaja putem telefona, prigodnom prodajom (sajmovi, izložbe i sl.)..

² <https://www.hou.hr/uloga-racunovodstvene-funkcije/> , pristupljeno 25.04.2022.

³<https://www.zakon.hr/z/175/Zakon-o-trgovini> , pristupljeno 20.01.2022.

⁴ Ibid.

⁵ Ibid.

Članak 7. Zakona o trgovini definira „trgovinu na veliko kao kupnju robe radi daljnje prodaje profesionalnim korisnicima, odnosno drugim pravnim ili fizičkim osobama koje obavljaju neku registriranu ili zakonom određenu djelatnost.“⁶

U trgovini na veliko trgovac/kupac može robu nabaviti izravno od proizvođača ili drugog trgovca, nadalje ona se može nabaviti u tuzemstvu, iz druge države članice EU-a ili uvesti iz treće zemlje. Trgovina na veliko obavlja se u prodajnim objektima, ali može se obavljati i na tržištima na veliko te kao trgovina na veliko u tranzitu kada se kupnja i prodaja robe obavlja bez zadržavanja u skladištu trgovca na veliko.

4. TRGOVAČKA ROBA

4.1. Definicija

„Zalihe se u poslovnom procesu najčešće nabavljaju iz nekoliko osnovnih razloga. Prvi razlog za nabavku zaliha jest njihova upotreba kao inputa u proizvodnom procesu. Naime, zalihe sirovine, materijala i rezervnih dijelova koriste se u proizvodnji outputa odnosno određenih proizvoda. Te se vrste zaliha na kraju proizvodnog procesa pretvaraju u zalihe gotovih proizvoda, dakle vezane su uz aktivnost proizvodnje u poduzeću. Drugi razlog za upotrebu zaliha u poduzeću jest njihova prodaja. Proizvedeni gotovi proizvodi, kao i sva druga kupljena roba koju poduzetnik namjerava prodavati na tržištu, smatraju se zalihama trgovačke robe, što znači da je ta roba vezana uz aktivnost trgovine u poduzeću.“ (Volarević, 2013). „Trgovačka roba je materijalna imovina nabavljena s namjerom daljnje prodaje.“ (Vinković Kravaica, et al., 2007). Nadalje, evidentira se kao kratkotrajna imovina, uz očekivanje da će biti prodana kroz najviše nekoliko mjeseci, što će rezultirati ostvarivanjem potraživanja od kupaca, te novčanim prihodom. Zalihe robe pojavljuju se u strukturi bilance poduzeća koja se bave trgovačkom djelatnošću, na strani aktive, kao imovina poduzeća. Prema pojavnom obliku zalihe ovise radi li se o proizvodnoj ili uslužnoj, tj. trgovačkoj djelatnosti poduzeća. Tako se zalihe trgovačke robe pojavljuju kod obavljanja trgovačke djelatnosti, te prema pojavnom obliku mogu biti

⁶ Ibid.

zalihe na skladištu veleprodaje i zalihe robe u prodavaonicama na malo, te se knjiže kroz razred 6, kontnog plana. Kao osnova za knjiženje nabave i prodaje trgovačke robe, bitan je račun, kojeg prikazuje slika 1., kao potvrda o kupnji, na kojem su naznačeni količina i cijena prodane robe, a što sve mora sadržavati račun propisano je Zakonom o porezu na dodanu vrijednost: ⁷

1. broj računa i datum izdavanja,
2. ime i prezime (naziv), adresa, osobni identifikacijski broj (OIB) i PDV identifikacijski broj poreznog obveznika koji je isporučio dobra ili obavio usluge (prodavatelja),
3. ime i prezime (naziv), adresa, osobni identifikacijski broj (OIB) i PDV identifikacijski broj poreznog obveznika kome su isporučena dobra ili obavljene usluge (kupca),
4. količinu ili opseg i uobičajeni trgovački naziv isporučenih dobara te vrstu i količinu obavljenih usluga,
5. datum isporuke dobara ili obavljenih usluga ili datum primitka predujma u računu za predujam, ako se taj datum može odrediti i razlikuje se od datuma izdavanja računa
6. jediničnu cijenu bez PDV-a, odnosno iznos naknade za isporučena dobra ili obavljene usluge, razvrstane po stopi PDV-a,
7. popuste ili rabate ako nisu uključeni u jediničnu cijenu,
8. stopu PDV-a,
9. iznos PDV-a razvrstan po stopi PDV-a, osim ako se primjenjuje posebni postupak za koji je u smislu ovoga Zakona taj podatak isključen,
10. zbrojni iznos naknade i PDV-a.

Račun se može izdati kao gotovinski, ukoliko je novac u fizičkom obliku, ili kao transakcijski kada se uplate izvršavaju uplatama na tekući ili žiro račun poduzeća. Osim navedenog, kao glavna razlika navodi se da su kod izdavanja transakcijskog računa obavezni podaci o kupci, što kod izdavanja gotovinskog računa nije slučaj,

⁷ <https://www.zakon.hr/z/1455/Zakon-o-porezu-na-dodanu-vrijednost-> , pristupljeno 01.05.2022.

osim ako je riječ o R1 gotovinskom računu, odnosno gotovinskom računu izdanom za pravnu osobu, a služi za knjiženje troškova poslovanja.

e-RACUNI
online poslovni programi

E-RACUNI d.o.o.

Titova cesta 8

10 000 Zagreb

Tel.: +386 2 3000 135

Fax.: +386 2 3000 136

www.e-racuni.com, helpdesk@e-racuni.com

Kupac:

Zemljotres d.o.o.
lica 9

10000 Zagreb

R1 RAČUN br.:
1/0001/131/

Mjesto: Zagreb	Datum: 23.06.2015
Vrijeme izdavanja:	Datum dospijeća: 07.07.2015
Način plaćanja: gotovina (novčanice)	Rok plaćanja: 14
Poziv na broj: 00 10001131	TRR: 2360000-1101883472

Vredn. artikla: Reputa. br.: Osnovica br.: Račun za predlog br.:

Poz.	Šifra artikla	Vrsta robe - usluge	Kol.	JM	Cijena bez PDV	Rab. %	Vrijednost
1.		Kraf Bajadera	3,00		59,99	0	179,97
2.		Vegeta	1,00		24,99	10	22,49
3.		Čaj kamilica	999,00		11,89	5	11.284,20
4.		Tomislav pivno 0.5l	1,00		6,99	0	6,99
5.		Švicarski nat	1,00		125,50	0	125,50

Ukupno bez PDV:	11.619,15
Osnovica 25%:	11.619,15
Iznos PDV:	2.904,79
Za uplatu (kn):	14.524,44

Opomena:

Povratna naknada kao prolazna stavka ne podliježe PDV-u sukladno čl. 8. st. 1. Zakona o PDV-u i čl. 51. st. 10. Pravilnika o PDV-u.

Dokument izdao:
Ivan Novak

Članovi uprave: Ivan Novak, Temeljni kapital 00.000,00 HRK, Trgovački sud u Testni,
MBS: 0000-0000, IBAN: HR1111222211133334444

Slika 1. Primjer računa

Izvor: [http://help.e-](http://help.e-racuni.com/Croatian/WikiPage?action=reload&page=Racuni+primeri+predlog+GA)

[racuni.com/Croatian/WikiPage?action=reload&page=Racuni+primeri+predlog+GA](http://help.e-racuni.com/Croatian/WikiPage?action=reload&page=Racuni+primeri+predlog+GA)

[MA&lang=Croatian](http://help.e-racuni.com/Croatian/WikiPage?action=reload&page=Racuni+primeri+predlog+GA), prisupljeno 06.07.2022.

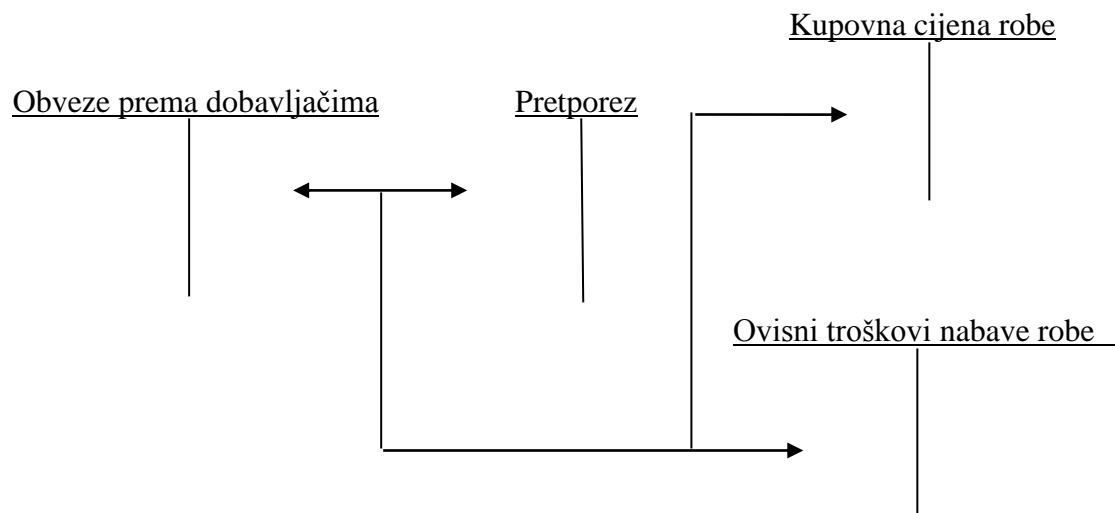
Perica i Puljiz navode kako se „poslovni događaji koji prate u veleprodaji zalihe trgovačke robe evidentiraju na 3 načina, u:

1. „Financijskom knjigovodstvu” – evidencija zaliha trgovačke robe i poslovnih događaja vezanih uz vrijednosno u okviru knjigovodstvenih konta glavne knjige
2. „Skladišnoj evidenciji” – evidencija zaliha trgovačke robe, sukladno poslovnim događajima koje se događaju u skladištu po vrsti i po količini
3. „Robnom knjigovodstvu” – evidencija zaliha trgovačke robe, odnosno praćenje ulaza i izlaza trgovačke robe sa skladišta analitički po vrsti, količini i vrijednosti koristeći knjigovodstvene isprave kao što su primici, otpremnice, međuskladišnice i povratnice.“

4.2. Evidencija zaliha trgovačke robe

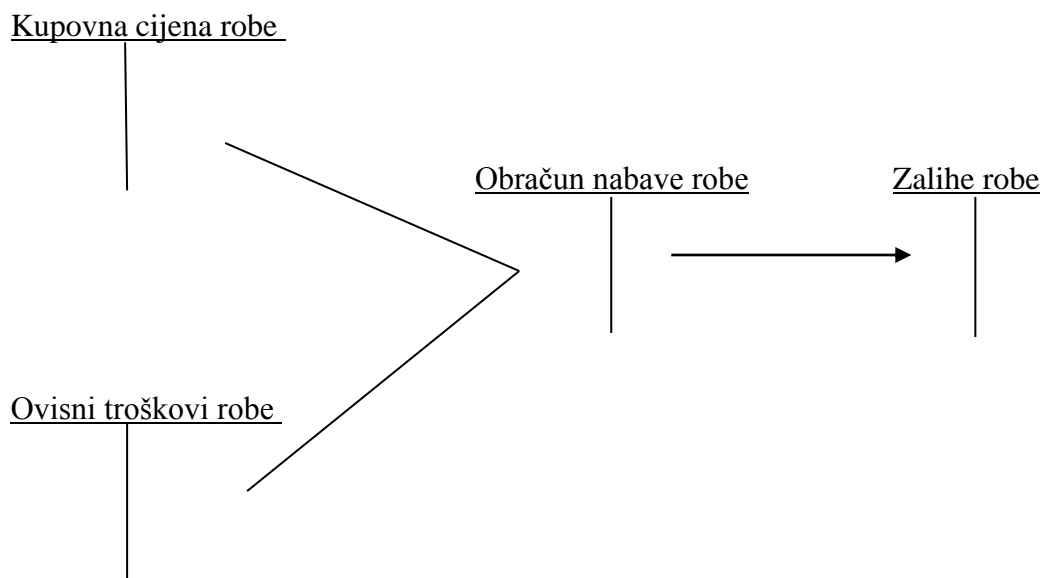
Knjiženja u financijskom knjigovodstvu provode se na temelju ulaznih računa za robu, računa za ovisne troškove nabave te carinske deklaracije za obračunatu carinu i carinske pristojbe pri uvozu robe. Troškovi nabave robe nisu troškovi poslovanja, te ne ulaze kao takvi u račun dobiti i gubitka sve dok se roba ne proda, u bilanci ih se prikazuje kroz zalihu robe, te čine imovinu poduzeća. Kao ovisni troškovi nabave pojavljuju se troškovi transporta, osiguranje u prijevozu, troškovi posebnog pakiranja, špediterski i bankarski troškovi i sl. Troškovi koji nastanu prilikom nabave robe dodaju se na neto kupovnu cijenu robe te se računovodstveno bilježe na skupini konta 65 „obračun troškova nabave robe-troškovi kupnje“. U skupini konta 65 nalaze se zasebna konta koja su u ovom radu spomenuta kao ovisni troškovi nabave kako bi se lakše evidentirali troškovi vezani za nabavu robe. Također, moguće je zadužiti robu izravno na kontu skupine 66 „roba“, točnije na kontu 660 „roba u skladištu“.

Zaliha robe u trgovini na veliko može se voditi po trošku nabave ili po prodajnoj cijeni koja u sebi uključuje trgovačku maržu, a odluku o tome koji način će se primijeniti donosi poduzeće samo. Kako izgleda knjiženje procesa nabave trgovačke robe prikazuje slika 2. , dok je na slici 3. prikazano knjiženje uskladištenje robe po trošku nabave.

Slika 2. Knjiženje procesa nabave trgovačke robe

Izvor: izradio autor prema <http://www.efos.unios.hr/racunovodstvo-trgovinskih-poduzeca/wp-content/uploads/sites/265/2019/03/RTP-Predavanje-1.pdf>, pristupljeno 01.05.2022.

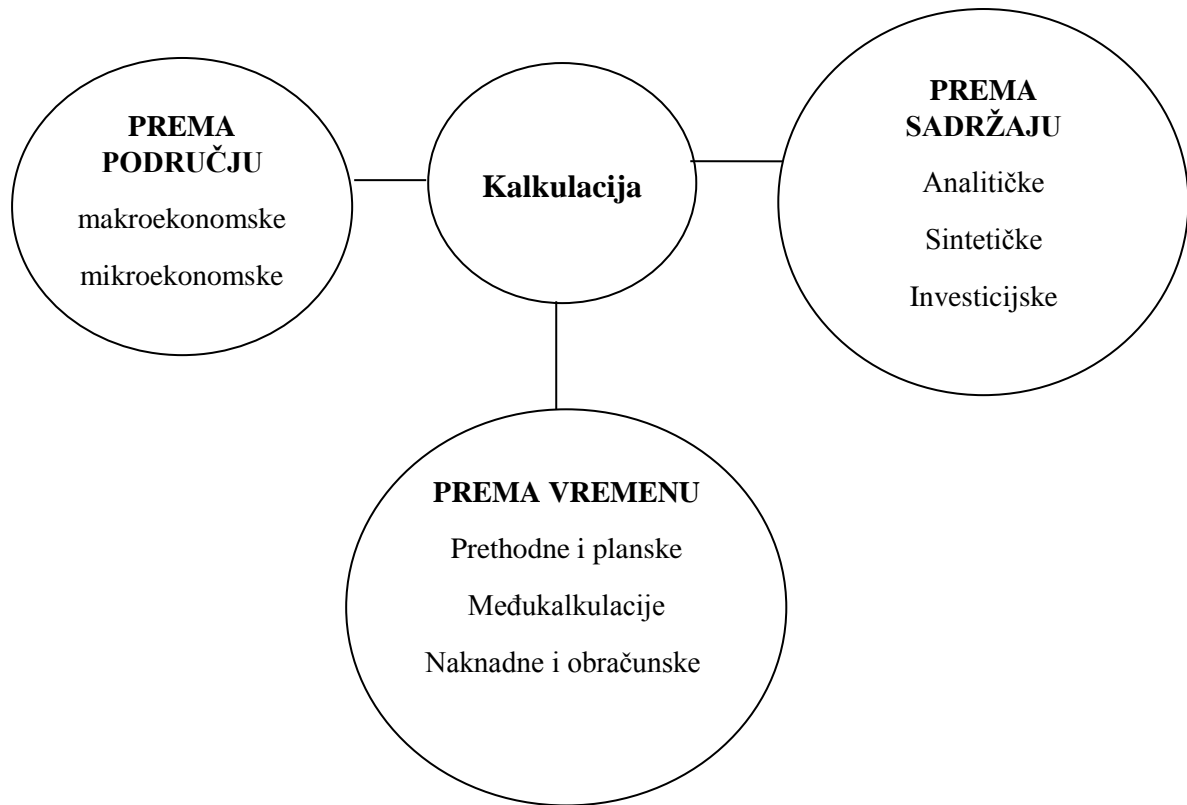

Slika 3. Knjiženje uskladištenja robe po trošku nabave

Izvor: izradio autor prema <http://www.efos.unios.hr/racunovodstvo-trgovinskih-poduzeca/wp-content/uploads/sites/265/2019/03/RTP-Predavanje-1.pdf>, pristupljeno 01.05.2022.

U trošak nabave trgovačke robe uključuju se svi troškovi nastali u vezi s njezinom nabavom. Valja spomenuti kako trgovački popusti koji se ugovaraju prilikom nabave robe te koji se izravno odobravaju na računu dobavljača ne ulaze u troškove kupnje te ne smiju utjecati na nabavnu vrijednost trgovačke robe.

U tom slučaju PDV koji se odnosi na popust koji se odobrio kupcu, u trenutku ispostave računa ne ulazi u poreznu osnovicu. Knjiženje u robnom knjigovodstvu provodi se na temelju robnih dokumenata- skladišne primke, međuskladišnice, otpremnice i dr. Kako izgleda skladišna primka prikazano je na slici 4. U slučaju direktne prodaje robe bez skladištenja robni dokumenti poput skladišne primke, međuskladišnice, otpremnice i sl. nisu potrebni od strane kupca/dobavljača jer roba ide direktno od dobavljača ka krajnjem kupcu, što će biti u radu detaljnije pojašnjeno.

Slika 5. Vrste kalkulacija

Izvor: izradio autor prema Prelas Kovačević, A., Bosnić, I. & Britvić, J. (2013) Uvod u ekonomiku poslovanja, str. 102.

Osim osnovne podjele, kalkulacija se može podijeliti i prema vrsti cijene.

Kalkulacije prema vrsti cijene : 1. kalkulacije nabavne cijene

2. kalkulacije prodajne cijene

4.3.1. Kalkulacija nabavne i prodajne cijene u trgovini na veliko

Kako bi se utvrdila nabavna ili prodajna cijena robe, sastavlja se kalkulacija po kojoj se prati nabava i skladištenje trgovačke robe, koju prikazuje tablica 1.

Tablica 1. Elementi kalkulacije nabavne i prodajne cijene trgovačke robe

1. Neto fakturna cijena robe (kupovna cijena)	
2. Ovisni troškovi nabave (prijevoz, pretovar, špediter, osiguranje robe na putu..)	
3. Carina i druge uvozne pristojbe	
4. Posebni porezi (trošarine)	
<hr/>	
I. NABAVNA CIJENA (trošak nabave) + Razlika u cijeni (RUC)	
II. PRODAJNA CIJENA BEZ PDV-A + 25% (ili 13% ili 5%) PDV-a	
III. PRODAJNA CIJENA S PDV-OM	

Izradio: autor prema Jurić, Đ. (2012): Trgovina na veliko s računovodstvenog i poreznog motrišta, RRiF br. 5/12, RRiF Plus d.o.o., Zagreb, str. 15.

U trgovini na veliko, cijene po kojima se vode zalihe su nabavne ili prodajne ali bez PDV-a, dok u trgovini na malo vode se po maloprodajnim cijenama sa PDV-om.

Kalkulacija nabavne cijene izrađuje se na temelju ulaznih računa dobavljača za kupljenu robu, ovisne troškove nabave i troškove konverzije. Ona se dijeli na jednostavnu i složenu kalkulaciju, ovisno o broju artikla. Ukoliko se kupuje jedan artikl od istog dobavljača, te su svi nastali ovisni troškovi nabave izravni, tereti se jedna vrsta robe te se koristi jednostavna kalulacija. Pri istodobnoj kupnji više artikala gdje ovisni troškovi nabave mogu biti i izravni i neizravni koristi se složena kalkulacija.

Prodajna cijena osim nabavne cijene , obuhvaća razliku u cijeni i poreza na dodanu vrijednost koji je iskazan na izlaznom računu bez PDV-a, on se priznaje kao pretporez. Kalkulacija prodajne cijene ima gornju i donju granicu, gornju granicu određuje tržište, te ona predstavlja najvišu cijenu po kojoj trgovac može prodavati kupljenu robu, dok donju granicu čini nabavna cijena, jer ukoliko ona nebi postojala, i kupac bi prodavao ispod te granice, kupac bi stalno bio u minusu, što naravno nije svrha trgovine.

Upravo zato postoji razlika u cijeni (RUC), to je razlika između nabavne i prodajne cijene, koja služi za pokriće troškova poslovanja te ostvarivanje poslovnog dobitka. Razlika u cijeni može se javiti u obliku marže ili rabata u cijeni.

Rabat je razlika u cijeni kada prodajnu cijenu odredi proizvođač ili država.

Marža predstavlja razliku u cijeni koju trgovina dodaje u određenom postotku na nabavnu cijenu te se može izraziti u postotku ili u novčnim jedinicama kao dio prodajne cijene. Marža mora biti konkurentna te osigurati dobru prodaju. Zato kažemo da je marža bruto dobit jer se dobit ostvaruje po ostatku dijela marže nakon pokrića troškova nužnih za preprodaju robe. Najveći dio tih troškova opada na stalne troškove prodajnih i skladišnih kapaciteta, troškove radne snage, troškove održavanja, troškove promocije.

Bruto marža mora biti veća od troškova poslovanja inače nema dobiti. Racionalnim poslovanjem ove troškove treba svesti na najmanju moguću mjeru pronalaženjem i iskorištavanjem unutrašnjih rezervi.⁸

Izračunava se sljedećim formulama :

$$\text{MARŽA (m)} = \text{prodajna cijena (PC)} - \text{nabavna cijena (NC)}$$

$$m = (\text{PC} - \text{NC}) / \text{PC}$$

$$\text{PC} = \text{NC} / 1 - m$$

⁸ https://www.oss.unist.hr/sites/default/files/file_attach/Unutarnjetrgovinsko%20poslovanje%2C%20skripta%20-%20Ivana%20Plazibat.pdf , pristupljeno 09.07.2022.

Stopa marže je postotak dobiti trgovine koji se može računati na nabavnu cijenu robe i na prodajnu cijenu robe.

Formula za izračun stope je sljedeća:

$$\text{STOPA MARŽE} = (\text{marža} / \text{NV prodane robe}) \times 100$$

Primjer izračuna marže u %:

Nabavna cijena stolice je 560,00 kn, prodajna cijena je 800,00 kn. Marža =?

$$PC = 800,00 \text{ kn}$$

$$NC = 560,00 \text{ kn}$$

$$m = ?$$

$$PC = NC / 1 - m$$

$$m = 1 - (NC/PC)$$

$$m = 1 - (560/800) = 1 - 0,7 = 0,3 \times 100 = 30\%$$

Marža iznosi 30%.

5. ROBA U TRANZITU

5.1. Definicija

Kako bismo mogli dati definiciju robe u tranzitu, najprije ćemo dati definiciju što je tranzit. Tranzit dolazi od latinske riječi „*transitus*“ što znači prijelaz, prolažanje, prolaz. To je „skup poslova koji omogućuju da roba stigne na odredište preko teritorija dviju ili više država. Obavljaju ga specijalizirane tvrtke, po nalogu i za račun inozemnog izvoznika ili uvoznika, uz korištenje uslugama različitih tvrtki (špeditera, prijevoznika).

Razlikuju se *izravni tranzitni poslovi*, koji obuhvaćaju sve radnje koje po nalogu stranoga nositelja posla obavlja domaće specijalizirano poduzeće na putu robe preko domaćega teritorija (usluge prijevoza, praćenja i kontrole robe), i *neizravni tranzitni poslovi* (lomljeni tranzit), koji su znatno složeniji i obuhvaćaju prijevoz robe preko trećih država uz zadržavanje i skladištenje robe u tranzitnim skladištima, odnosno slobodnim zonama.“⁹ „Pod tranzitnim prometom podrazumijeva se prijevoz iz jedne zemlje u drugu preko teritorija Republike Hrvatske bez utovara ili istovara robe u Republici Hrvatskoj.“¹⁰

Prodaja robe u tranzitu specifičan je oblik prodaje robe na veliko te prema tome čini dio trgovine na veliko. Pod trgovinom u tranzitu podrazumijeva se kupnja robe od strane jednog kupca koji uopće ne zaprima robu, nego je isporučuje drugom kupcu izravno iz skladišta svojeg dobavljača. Iz toga proizlazi da za obavljanje trgovine na veliko u tranzitu nije potrebno skladište ili prodajna prostorija.

Tranzitna trgovina se u knjigovodstvu evidentira kao rashod i prihod, bez zaduživanja i razduživanja skladišta. Pritom treba voditi brigu o ispunjenju načela sučeljavanja prihoda i rashoda od prodaje u istom obračunskom razdoblju.

⁹ <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=62074>, pristupljeno 07.05.2022.

¹⁰ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_05_51_1039.html, pristupljeno 07.05.2022.

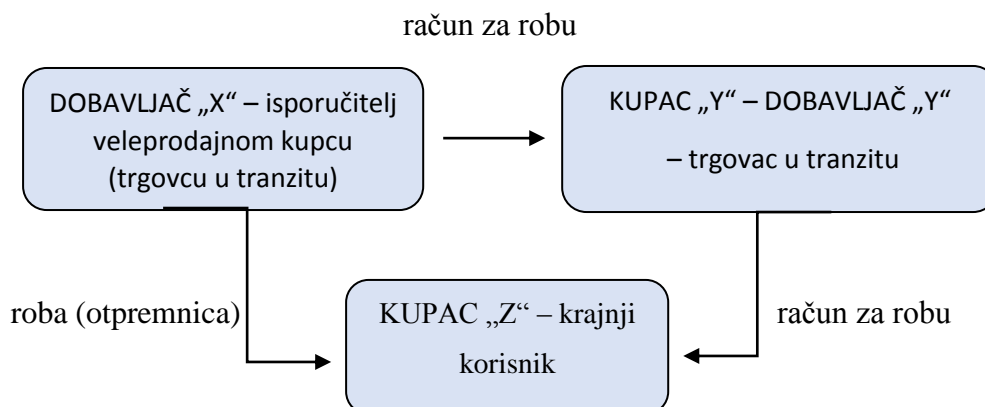
5.2. Osnovne karakteristike robe u tranzitu

Tranzitna trgovina može se obavljati u tuzemstvu, ali i inozemstvu. Dakle, domaći poduzetnik – trgovac može nabavljati robu u tuzemstvu te je prodavati u tuzemstvo, ali i u inozemstvo. Vrijedi i obrnuto, kada trgovac nabavlja robu u inozemstvu te je može prodati u inozemstvo, ali i u tuzemstvo.

Kako u tranzitnoj trgovini trgovac kupljenu robu ne doprema na svoje skladište, nego je od svojeg dobavljača usmjerava izravno svojem kupcu, zaključujemo da se u tranzitnoj trgovini pojavljuju tri poslovna

subjekta, i to u statusu:

- a) kupca (krajnji korisnik),
- b) dobavljača (isporučitelj veleprodajnom kupcu, odnosno trgovcu u tranzitu),
- c) kupca i dobavljača (trgovac koji robu kupuje i prodaje u tranzitu – trgovac u tranzitu). (slika 6.)

Slika 6. Poslovni subjekti u tranzitnoj trgovini

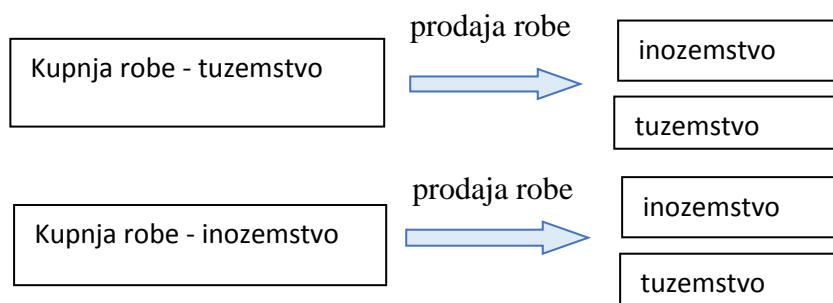
Izvor: izradio autor prema Horvat Jurjec, K., (2010.) Računovodstveni i porezni položaj robe u tranzitu, RRiF br. 6/10, RRiF Plus d.o.o., Zagreb, str. 17

5.3. Dokumentacija evidencije nabave i prodaje robe u tranzitu

S obzirom na to da kupac/dobavljač kupljenu robu ne doprema u svoje skladište, on ne izrađuje primku za kupljenu robu te analogno tome ne izrađuje niti otpremnicu. Prateći dokument robe je otpremnica koju izdaje prvi dobavljač na kojoj je naznačeno da je on isporučitelj, a da je kupac – kupac/dobavljač te da je mjesto isporuke robe skladište poslovnog subjekta krajnjeg kupca. To nadalje znači da zaprimanje robe, tj. otpremnicu koju je izdao dobavljač ovjerava poslovni subjekt – krajnji kupac. Iako sam kupac/dobavljač ne izrađuje primke i otpremnice, jer ne skladišti robu, u računovodstvene svrhe mora se evidentirati nabava i prodaje robe, za što služe ulazni te izlazni računi. Navedena dokumentacija dovoljna je za evidenciju nabave i prodaje robe u tranzitu u tuzemstvu, ukoliko se roba nabavlja iz Europske unije ili prodaje u istu, potrebna je carinska deklaracija, ili poštanska deklaracija, teretni list ili kopija takvog dokumenta ili druga dokumentacija koja se uobičajeno upotrebljava u poštanskom prometu ili dostavi hitnih pošiljaka.

5.4. Tranzitna trgovina s obzirom na mjesto kupnje i prodaje robe

Kod tranzitne trgovine postoji više mogućnosti kupnje i prodaje robe prema mjestu na kojima se te radnje obavljaju, tako kupac može kupiti robu u tuzemstvu te istu i prodavati u tuzemstvu, ali može ju prodati i u inozemstvu, dok drugi slučaj je kada kupac robu kupuje u inozemstvu te istu prodaje u inozemstvu i tuzemstvu, navedeno je prikazano na slici 7.

Slika 7. Kupnja i prodaja tranzitne robe s obzirom na mjesto

Izvor: izradio autor prema Horvat Jurjec, K., (2010.) Računovodstveni i porezni položaj robe u tranzitu, RRiF br. 6/10, RRif Plus d.o.o., Zagreb, str. 17

Promatrajući kupnju i prodaju robe s obzirom na mjesto, knjigovodstveno evidentiranje nema nikakvih razlika, no postoje određene specifičnosti ukoliko se roba kupuje u inozemstvu te se ista i prodaje i inozemstvu. Takvi poslovi nazivaju se poslovi posredovanja ili reeksport. U takvim poslovima roba ne podliježe plaćanju carine niti tuzemnom porezu na dodanu vrijednost. Reeksport može biti izravan i neizravan, pri čemu je temeljna razlika što kod izravnog trgovac kupi robu u inozemstvu te istu i proda u inozemstvu, ali ta roba ne ulazi u carinsko područje RH, dok kod neizravnog trgovac robu kupi u inozemstvu, ta roba ulazi u carinsko područje RH i proda se kupcu u inozemstvu.

5.5. FOB Inkoterm

Kako se u poslovnom događaju robe u tranzitu pojavljuju 3 poslovna subjekta, postavlja se pitanje u kojem trenutku krajnji kupac postaje vlasnik robe. S time se povlači i pitanje odgovornosti za robu koja se nalazi u tranzitu, tko odgovara za nju i eventualne troškove koji nastanu prilikom transporta, te tko plaća troškove dostave robe.

Kako je roba u tranzitu specifična za međunarodnu trgovinu, već 60 godina kako bi se nesmetano vodila međunarodna trgovina postoji Incoterms- kratica za međunarodne trgovačke termine, koji predstavljaju pravila Međunarodne trgovinske Komore za tumačenje trgovinskih pojmova. „Inkoterm FOB (besplatan ukrcaj) je vrsta inkoterma u kojem je prodavatelj u prodaji odgovoran za troškove nastale dok roba ne bude deponirana na mjestu polaska.“¹¹ Paritete isporuke oblikovane pravilima Incoterms pronalazimo u svim poslovnim ispravama koje sudjeluju u vanjskotrgovačkom poslovanju te u nekim izvješćima (primjerice, izvješća Intrastat) koja su gospodarski subjekti ulaskom u EU dužna dostavljati Carini RH. (Božina, 2013.) Incoterms određuje koje sve troškove i rizike snosi prodavatelj, a koje kupac, odnosno kada rizik u vezi s robom prelazi s prodavatelja na kupca. Mjesto gdje dolazi do prijenosa vlasništva naziva se točka prijenosa, te je vrlo važno da ta klauzula bude dio ugovora ili računa prilikom kupnje robe. Postoje dvije opcije koje trgovci mogu koristiti to su FOB ukrcaj i FOB odredište. Kod FOB ukrcaja kupac prihvaća vlasništvo nad robom na prodajnom mjestu, te preuzima sve rizike, troškove i odgovornosti za nju, dok kod FOB odredišta kupac je vlasnik tek na odredištu, odnosno kada roba stigne do njega.

5.6. Računovodstveni aspekt robe u tranzitu

Kao što je već spomenuto u radu, kod nabave robe u tranzitu, roba se otprema izravno sa skladišta dobavljača, do skladišta kupca u tranzitu, te shodno tome trgovac koji prodaje robu tranzitno, kroz knjiženje nabave i prodaje tranzitne robe ne evidentira zalihe robe.

U radu je objašnjen FOB Interkom, koji ima veliku ulogu u računovodstvenom aspektu robe u tranzitu. Naime, kako detalje oko kupnje, odnosno prodaje robe u tranzitu, dogovaraju dobavljač i tranzitni kupac, vrlo je bitno da se odredi i tko i kada snosi prijevozni rizik i troškove prijevoza. Ukoliko je ugovoren FOB ukrcaj, kod robe u tranzitu troškovi nabave prodane robe knjiže se izravno na rashode (konto 7104 – nabavna vrijednost prodane robe u tranzitu) istodobno s priznavanjem prihoda.

¹¹ <https://hr.economy-pedia.com/11037919-fob-incoterm>, pristupljeno 22.05.2022.

Ova poslovna transakcija nema utjecaj na zalihe. Međutim, ako je ugovoren paritet isporuke FOB iskraj, moguća je situacija da trgovac u tranzitu treba iskazati zalihe robe koja se na kraju obračunskog razdoblja (na dan bilanciranja) nalazi na putu od dobavljača do krajnjeg kupca. Naime, na kraju obračunskog razdoblja pojavit će se zaliha u bilanci trgovca u tranzitu iz razloga što preuzimanjem robe kod dobavljača do njezine isporuke kupcu, robu treba evidentirati kao rubu na putu.” (Cutvarić, 2017).

Poduzetnik koju robu u tranzitu kupuje, prilikom knjiženja trokovi nabave ne evidentiraju se kao zaliha robe, na razred 6, već oni izravno s priznavanjem prihoda od prodaje robe u tranzitu, na kontu 7602 „prihodi od prodaje robe u tuzemstvu“ postaju rashod, jer terete trošak prodane robe, konto 710 „nabavna vrijednost prodane robe“. Prodaja robe u tranzitu specifična je i po tome jer se ovisni troškovi nabave-ostali troškovi ne mogu uključiti u troškove kupnje. Carina, trošarina te ostali uvozni troškovi evidentiraju se na vrijednost prodane robe, dok se ostali troškovi, a posebno troškovi prijevoza koji su u izravnoj svezi sa prodajom robe, knjiže se na razredu 4 prema prirodnoj vrsti troškova, jer oni izravno terete troškove razdoblja.

5.7. Porezni aspekt robe u tranzitu

Ako je trgovac koji kupuje i prodaje robu u tuzemstvu ujedno i obveznik PDV-a tada po ulaznom računu priznaje pretporez, a po izlaznim računima je obvezan zaračunati PDV. Osnovica za obračun PDV-a je naknada za isporučena dobra. Promatrajući nabavu i prodaju robe u tranzitu s obzirom na mjesto, treba se obratiti pozornost na PDV.

U slučaju izravnog reeksporta domaći tranzitni trgovac dužan je ispostaviti račun za prodanu robu inozemnom poduzetniku, pri čemu je potrebno napisati napomenu da navedena isporuka nije predmet oporezivanja, što propisuje članak 2. st.1. Zakona o PDV-u . Isporuke koje su obavljene u izravnom reeksportu ne prikazuje se u knjigama U-RA i I-RA , ni u obrascu PDV. Nadalje, ako hrvatski trgovac obavlja poslove reeksporta unutar EU mora voditi brigu da je prema odredbama Direktive EZ obvezan registrirati se za potrebe PDV-a u inozemstvu.

Ako je isporuka predmet oporezivanja prema inozemnim propisima , što je u slučaju kada je tuzemni poduzetnik obveznik inozemnog PDV-a, odnosno kada se reeksport obavlja unutar Europske Unije, na izlaznom računu mora se prikazati inozemni PDV , koji smanjuje prihod po ostvarenom poslu, te se isti mora knjigovodstveno evidentirati odvojeno od tuzemnog PDV-a.

5.7.1. Oslobođenje PDV-a

Oslobođenje od plaćanja PDV-a iz članka 45. stavka 1. točke 4. Zakona odnosi se na usluge koje se obavljaju u vezi s izvozom dobara kao što su primjerice prijevozne usluge, usluge utovara i istovara, pretovara na drugo prijevozno sredstvo, usluge organiziranja prijevoza dobara i slično. Navedeno se primjenjuje i u slučaju kada se radi o popravku, obradi, prilagodbi, doradi ili preradi uvezenih dobara.¹²

Plaćanja PDV-a oslobođene su usluge povezane s isporukama dobara namijenjenih podnošenju carinarnici i po potrebi za privremeni smještaj, isporukama dobara koje se u skladu s carinskim propisima unose i smještaju u slobodnu zonu ili slobodno skladište i isporukama dobara koje se u skladu s carinskim propisima stavljaju u postupak carinskog skladištenja ili postupak unutarnje proizvodnje tako dugo dok se na njih primjenjuju ti postupci.¹³

5.7.2. Primjer- evidentiranje robe u tranzitu u tuzemstvu

Poduzeće Fima d.o.o. iz Zagreba kupilo je robu u vrijednosti 20.000,00 kn sa PDV-om od poduzeća Brzi d.o.o. iz Splita, za što su primili račun. Fima d.o.o. tu robu je prodalo poduzeću Slavonac d.o.o. iz Osijeka za 26.000,00 kn sa PDV-om, te su im isporučili račun. Prijevoz robe izvršilo je poduzeće Prijevoz ZG d.o.o. te su izdali račun naručitelju – Fima d.o.o. u iznosu od 2.500,00 kn sa PDV-om.

¹² https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_06_79_1633.html , pristupljeno 21.05.2022.

¹³ Ibid.

Poduzeće Fima d.o.o. robu i uslugu prijevoza platilo je sa svog žiro-računa, te je također primilo uplatu od kupca Slavonac d.o.o. na žiro-račun.

Poduzeće Fima d.o.o. kao kupac/dobavljač za navedene aktivnosti provest će sljedeće knjiženje:

<u>Trošak robe u tranzitu</u>	<u>Obveze prema dobavljačima</u>	<u>Pretporez</u>
(1) 15.000,00	(4) 20.000,00 20.000,00 (1)	(1) 5.000,00
	(7) 2.500,00 2.500,00 (3)	(3) 500,00

<u>Troškovi prijevoza</u>	<u>Potraživanje od kupaca</u>	<u>Obveza za PDV</u>
(3) 2.000,00	(2) 26.000,00 26.000,00 (5)	5.200,00 (2)

<u>Prihodi od prodaje robe u tranzitu</u>	<u>Žiroračun</u>
20.800,00 (2)	(5) 26.000,00 20.000,00 (4)
	2.500,00 (7)

Poduzeće Brzi d.o.o. kao prodavatelj provodi sljedeće knjiženje:

<u>Potraživanje od kupaca</u>	<u>Prihod od prodaje robe</u>	<u>Obveza za PDV</u>
(1) 20.000,00 20.000,00 (4)	15.000,00 (1)	5.000,00 (1)

<u>Žiroračun</u>	
(4) 20.000,00	

Poduzeće Slavonac d.o.o. kao kupac provodi sljedeće knjiženje:

<u>Roba u skladištu</u>	<u>Pretporez</u>	<u>Obveze prema dobavljačima</u>
(2) 20.800,00	(2) 5.200,00	(5) 26.000,00 26.000,00 (2)

<u>Žiroračun</u>	
	26.000,00 (5)

Poduzeće Prijevoz ZG d.o.o. kao prijevoznik provest će sljedeće knjiženje:

<u>Prihodi od usluga prijevoza</u>	<u>Potraživanja od kupaca</u>	<u>Obveze za PDV</u>
	(6) 2.500,00 2.500,00 (7)	
		500,00 (6)

<u>Žiroračun</u>	
(7) 2.500,00	

Što se tiče same dokumentacije, osim što su poduzeća izdavala i primala račune za prodaju/kupnju robe i usluge, poduzeće Brzi d.o.o. prema nalogu poduzeća Fima d.o.o. otpremilo je robu u skladište poduzeća Slavonac d.o.o., te je upravo poduzeće Slavonac d.o.o. ovjerilo otpremnicu te time potvrdilo primitak robe u skladište. Kako izgleda otpremnica koju je izdalo poduzeće Brzi d.o.o. prikazuje slika 8.

Dobavljač: Brzi d.o.o. Adresa: Ivana Marulića 2, Split OIB: -----11223344551		Kupac: Slavonac d.o.o. Adresa: Zagrebačka 1, Osijek OIB: 77777777777			
OTPREMNICA BR. 35		Način optreme: kamion			
Datum izdavanja: 02.06.2022.		Mjesto otpreme: Slavonac d.o.o. Zagrebačka 1, Osijek			
OIB: 77777777777					
Redni broj	Naziv robe	Jed. mjere	Količina	Cijena	Iznos
1.	printer	kom	10	2.000,00	20.000,00
Robu izdao:			Robu primio:		
<i>Mirko Mirković</i>			<i>Ante Antić</i>		

Slika 8. Otpremnica

Izvor: izradio autor prema predlošku preuzetom sa

<https://www.asoo.hr/UserDocsImages/Projekt%20natjecanja/Tehni%C4%8Dki%20opisi%20i%20modeli%20zadataka/Prodajne%20vje%C5%A1tine%20-%20Model%20zadatka.pdf>, preuzeto 20.06.2022.

Po primitku robe, poduzeće Slavonac popunjava skladišnu primku, koju prikazuje slika 9.

Tvrtnka: Slavonac d.o.o.				Datum: 03.06.2022.			
SKLADIŠNA PRIMKA BR. 67							
Skladište: Slavonac - 1				Od dobavljača: Fima d.o.o.			
Način dopreme: kamion				Dokumenti: rč 123/1/2			
AMBALAŽA				MATERIJAL - ROBA			
Kol.	Vrsta	Naziv	Jed. mjere	Kol.	Sklad. broj	Cijena	Iznos
10	karton. kutija	printer	kom	10	0123	2.600,00	26.000,00
Primjedba: /							
Skladištar: Pero Perić				Izračunao: Ana Anić			
Kontrolirao: Pero Perić				Knjižio: Mirna Mirnić			

Slika 9. Skladišna primka

Izvor: izradio autor prema predlošku preuzetom sa

<https://www.asoo.hr/UserDocsImages/Projekt%20natjecanja/Tehni%C4%8Dki%20opisi%20i%20modeli%20zadataka/Prodajne%20vje%C5%A1tine%20-%20Model%20zadatka.pdf>, preuzeto 20.06.2022.

5.8. Prodaja i nabava robe u tranzitu u EU

Kao poduzeće koje posluje u Europi možete iskoristiti pogodnosti jedinstvenog tržišta EU-a te određenih trgovinskih aranžmana s drugim europskim zemljama. To znači da se većina robe može slobodno kretati unutar tog područja bez ikakvih dodatnih troškova ili količinskih ograničenja. To se naziva slobodno kretanje robe. Međutim, određena roba, primjerice trošarinska roba i kemikalije, podliježe dodatnim pravilima.

Osim toga, imate različite obveze u vezi s PDV-om ovisno o tome što prodajete, kome prodajete i kamo se roba prevozi.¹⁴

Da bi se roba mogla naći na tržištu EU-a, proizvođači moraju ispunjavati zahtjeve EU-a u pogledu zaštite zdravlja ljudi i životinja, prava potrošača te okoliša. Poduzeća koja se bave uvozom i izvozom robe unutar EU-a dužna su podnositi statistička izvješća o svojim trgovinskim tokovima u EU-u, ukoliko roba prelazi određen iznos, koji pak određuje svaka zemlja EU-a zasebno, u posljednjem kvartalu, te se taj prag odnosi na sljedeću kalendarsku godinu. Izvješćivati su dužni, poduzeća i privatne osobe koji su u sustavu PDV-a i koji otpremaju ili primaju robu — ako je vrijednost otpreme ili prispjeca iznad odgovarajućeg godišnjeg praga.¹⁵

Sukladno čl. 12. Zakona o PDV-u, mjestom je isporuke dobara što ih se ne otprema niti prevozi RH, ako su dobra fizički smještena u Hrvatskoj u trenutku isporuke kupcu prema čl. 30. Zakona. Mjesto je isporuke dobara, dakle, u Hrvatskoj ako ih se stavlja na raspolaganje kupcu u Hrvatskoj.¹⁶ Ukoliko isporuka dobara obuhvaća i prijevoz, koji počinje u RH, bez obzira gdje se dobra prevoze, tu se obračunava i PDV, osim ako ne se ne primjenjuje neko oslobođenje.

Isporuke dobara obveznika poreza na dodanu vrijednost (PDV) iz Republike Hrvatske (RH) drugom obvezniku PDV u nekoj od zemalja članica Europske unije oslobođene su od PDV-a u skladu s člankom 41. stavak 1. točka a) Zakona o porezu na dodanu vrijednost. Isporučitelj će za takve isporuke dobara stjecatelju ispostaviti račun bez zaračunavanja PDV.

Da bi isporučitelj robe ovo oslobođenje mogao primijeniti moraju biti zadovoljeni sljedeći uvjeti:

dobra moraju fizički biti otpremljena u drugu državu članicu EU;

¹⁴ https://europa.eu/youreurope/business/selling-in-eu/selling-goods-services/selling-products-eu/index_hr.htm , pristupljeni 09.07.2022.

¹⁵ Ibid.,

¹⁶ <https://www.ijf.hr/upload/files/file/PV/2015/11/josic.pdf> , pristupljeno 07.09.2022.

stjecatelj mora biti registriran za PDV u nekoj od država članica što se dokazuje PDV brojem valjanim u trenutku isporuke;

na svom izlaznom računu isporučitelj između ostalog iskazuje PDV broj stjecatelja i prijenos porezne obveze na stjecatelja;

isporučitelj za svako razdoblje oporezivanja PDV podnosi zbirnu prijavu u kojoj navodi zbirnu vrijednost isporuka po svakom primatelju (jedan od izvještaja kojeg računovodstveni servisi podnose uz PDV prijavu);

isporučitelj posjeduje dokaze da su dobra otpremljena u drugu državu članicu EU.¹⁷

Za dokazivanje isporuke robe, razlikuju se dva dokumenta, dokumenti koji se odnose na prijevoz ili otpremu robe, npr. teretnica, račun prijevoznika robe, ili pak to mogu biti ostali dokumenti poput bankovnog izvoda kojim se dokazuje plaćanje prijevoza robe.

Samo knjiženje ne razlikuje se previše od knjiženja prodaje robe u tranzitu u tuzemstvu. Kupac/dobavljač kupljenu robu iz EU knjiži na konto 7101 Nabavna vrijednost prodane robe u EU, dok prihod od prodaje robe (ukoliko je istu prodao u EU) knjiži na konto 7610 Prihod od prodaje robe u EU, a ako je robu prodao u RH knjiži na konto 7602 Prihod od prodaje robe u tranzitu.

Ukoliko poduzeće stječe dobra iz EU-a i porezni je obveznik u RH, ima obavezu platiti PDV na stjecanje, ali i pravo na priznavanje pretporeza u obračunskom razdoblju u kojem je nastala obveza obračuna PDV-a. Da bi imao pravo na priznavanje pretporeza treba imati račun u vezi s isporukom dobara koji sadrži propisane elemente.

Ukoliko su sva tri poduzetnika, porezna obveznika, članice EU-a, nastaje trostrani posao, no nije svaka transakcija između tri porezna obveznika, trostrani posao, za to moraju biti ispunjeni određeni uvjeti.

Jedan od glavnih uvjeta, koji je ujedno i opći uvjet za poslovanje u EU-u, da svi tri moraju biti registrarni kao mjesečni porezni obveznici.

¹⁷ <https://kagor.hr/dokazivanje-oslobodenja-od-pdv-a-za-ispоруke-dobara-unutar-europske-unije/>, pristupljeno 09.07.2022.

U prijavi za mjesečni PDV, isporuka se iskazuje kao isporuka u drugu državu članicu, nabava kao stjecanje, dok u pogledu PDV-a, na fakturi se ne iskazuje PDV jer dolazi do prijenosa porezne obveze.

5.9. Prodaja robe u tranzitu uz uslugu ugradnje/ montaže

Prodaja robe u tranzitu uz uslugu ugradnje/montaže specifična je ponajviše po knjigovodstvenoj evidenciji koju vrši kupac/dobavljač, te obračunu PDV-a. Kupac/dobavljač je u pravilu distributer koji od dobavljača kupuje robu, koja ne dolazi kod njega na skladište, jer ga on nema, već se isporučuje kod krajnjeg kupca, a on obavlja uslugu ugradnje/montaže, što spada u građevinsku uslugu.

Kako je u radu već spomenuto oslobođenje plaćanja PDV-a prilikom uvoza iz Europske unije te izvoza, u radu će se nadalje pojasniti tuzemni prijenos porezne obveze, koji je karakterističan upravo kod vršenja građevinskih usluga, jednog poreznog obveznika, drugom poreznom obvezniku.

5.9.1. Tuzemni prijenos porezne obveze

Obveznik plaćanja PDV-a temeljem članka 75. stavka 3. Zakona je svaki porezni obveznik primatelj dobara, odnosno usluga, upisan u registar obveznika PDV-a u tuzemstvu kada mu dobra isporuči ili obavi usluge iz članka 75. stavka 3. Zakona porezni obveznik koji je upisan u registar obveznika PDV-a u tuzemstvu.¹⁸ Odnosno, ukoliko jedan porezni obveznik upisan u registar obveznika PDV-a obavlja građevinske usluge propisane Zakonom i Pravilnikom, drugom poreznom obvezniku koji je upisan u registar obveznika PDV-a, dužan je primijeniti prijenos porezne obveze, kao obavezu. U članku 152. Pravilnika, stavka 1. jasno navodi što se sve

¹⁸ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_06_79_1633.html, pristupljeno 02.06.2022.

smatra građevinskim uslugama, ali i uslugama održavanja, rekonstrukcije i uklanjanja građevina, popravaka i čišćenja, a to je sljedeće:

- a) usluge projektiranja i drugi poslovi u vezi s građevinskim objektom,
- b) pripremni radovi na gradilištu, radovi na rušenju objekta ili njegovih dijelova,
- c) izgradnja građevinskih objekata ili njihovih dijelova,
- d) instalacijski radovi,
- e) završni građevinski radovi,
- f) održavanje, renoviranje i popravak objekta ili njegovih dijelova, uključujući čišćenje, keramičarske, tapetarske i parketarske radove,
- g) pružanje usluga nadzora,
- h) postavljanje ili sklapanje strojeva ili opreme koji nakon postavljanja ili sklapanja postaju nepokretna imovina,
- i) iznajmljivanje strojeva i opreme za izgradnju ili rušenje, s rukovateljem,
- j) svaka usluga koja uključuje isporuku pokretnina i njihovu ugradnju u nekretnine tako da pokretnina stječe svojstva nekretnine,
- k) ustupanje osoblja, ako osoblje obavlja građevinske usluge

5.9.2. Računovodstvena evidencija

Prilikom nabave robe u tranzitu, kupcu/dobavljaču koji će kasnije izvršiti uslugu ugradnje/montaže iste, knjigovodstveno evidentiranje nabave ne razlikuju se ni po čemu kao kod kupca/dobavljača koji ne obavlja te usluge. Razlika nastaje prilikom prodaje robe, gdje se isto može evidentirati na dva načina. Prvi način je da na računu stavka bude uvećana za cijenu obavljene usluge, ali da pod opis proizvoda bude navedeno: *NAZIV ARTIKLA SA UGRADNJOM*, dok je drugi način da se na računu,

zasebno iskažu artikl i obavljena uluga. Za knjigovodstveno praćenje drugi način je jednostavniji i pristupačniji, jer tako se lakše prati što se odnosi na prihod od prodane robe u tranzitu, a što se odnosi na prihod od obavljene usluge, no i jedan i drugi način su ispravni, važno je samo da je istaknuta izvršena usluga.

Knjigovodstveno, kako je već spomenuto, drugi način je jednostavniji i pristupačniji, te se knjiženje IRE provodi kroz konta 7602 Prihodi od prodaje robe u tranzitu, za prodanu robu, dok se obavljena usluga knjiži na konto 752 Prihodi od graditeljskih usluga.

Ukoliko se koristi materijal točno određene količine za ugradnju/montažu, istoga je potrebno knjigovodstveno evidentirati, te napraviti otpremnicu za njega. Za takvo evidentiranje koristi se materijalno knjigovodstvo.

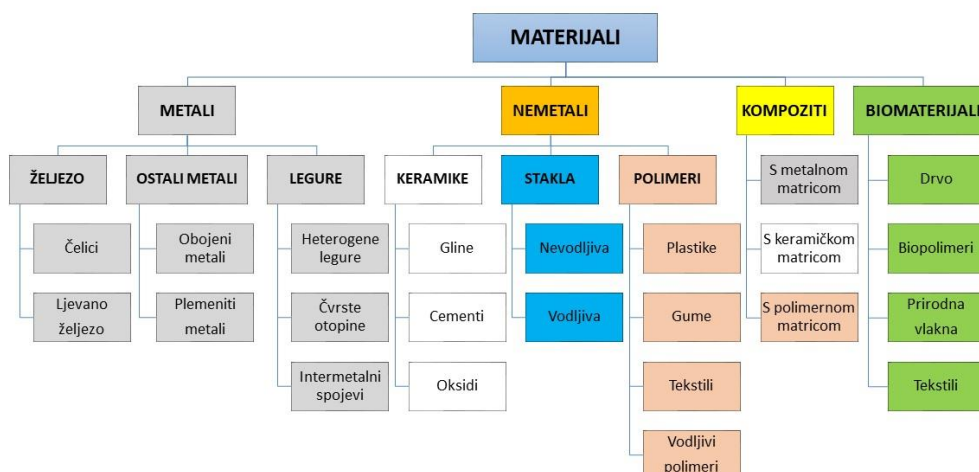
5.9.2.1. Materijalno knjigovodstvo

Pod materijalnim knjigovodstvom smatra se praćenje ulaza i izlaza sirovina za proizvodnju, odnosno drugih vrsta materijala (npr. uredski materijal) koji se čuvaju na skladištu. Materijalno knjigovodstvo je analitičko knjigovodstvo materijala koje prati stanje i kretanje materijala po vrsti, količini i vrijednosti.¹⁹

Materijali služe za izgradnju i potporu građevinskih konstrukcija, strojeva i uređaja, oni moraju izolirati ili voditi električnu struju, toplinu, moraju primati ili odbijati magnetski tok, propuštati, reflektirati ili raspršavati svjetlost.²⁰ Klasifikaciju materijala prikazuje slika 10.

¹⁹ <https://www.vinus.hr/usluge/vodenje-materijalnog-i-robnog-knjigovodstva/> , pristupljeno 06.07.2022.

²⁰ <https://edutorij.e-skole.hr/share/proxy/alfresco-noauth/edutorij/api/proxy-guest/2123880b-c639-43fd-bb08-2085eed0f91b/vrste-i-funkcije-materijala.html> , pristupljeno 06.07.2022.

Slika 10. Klasifikacija materijala

Izvor: <https://edutorij.e-skole.hr/share/proxy/alfresco-noauth/edutorij/api/proxy-guest/2123880b-c639-43fd-bb08-2085eed0f91b/vrste-i-funkcije-materijala.html>, pristupljeno 06.07.2022.

Da bi poduzeće moglo voditi materijalno knjigovodstvo potrebno je da ima skladište. Ukoliko poduzeće za obavljanje usluge ugradnje/montaže koristi utikač, to se ne vodi kao roba već kao materijal te je isti dužan tako i evidentirati, staviti na konto 3100 zalihe sirovina i materijala, osim računa za isto imati optremnicu te napraviti primku, na kojoj će biti vidljiva količina ulaska materijala na zalihe.

Prilikom ugradnje/montaže poduzeće je dužno obračunati količinski i cjenovno utikač na računu, izraditi optremnicu koja se koristi za evidenciju izlaza materijala sa zaliha, te prilikom knjiženja IRE obračunati prihod od prodaje sirovina i materijala, konto 7509.

„Otpremnica sirovina i materijala je knjigovodstvena isprava koja se ispostavlja u slučaju otuđenja odnosno prodaje sirovina i materijala kupcu te predstavlja podlogu za evidentiranje izlaza sirovina i materijala u skladišnoj evidenciji i vrijednosno razduženje u materijalnom knjigovodstvu. Jedan primjerak otpremnice dostavlja se kupcu, a jedan prodajnom odjelu radi izrade računa.“ (Đurić, 2020).

Kako bi što bolje prikazali do sad rečeno, na primjerima će biti prikazano kako to funkcionira kada porezni obveznik koji je u sustavu PDV-a, proda robu u tranzitu, točnije PVC stolariju, drugom poreznom obvezniku koji je također u sustavu PDV-a, te mu izvrši uslugu ugradnje/montaže, dok će drugi primjer prikazati prodaju robe u tranzitu, zidnih lampa, uz uslugu ugradnje/montaže fizičkoj osobi.

5.9.3. Primjer 1. prodaje robe u tranzitu uz uslugu ugradnje/montaže poreznom obvezniku u sustavu PDV-a

Poduzeće Plavi d.o.o. iz Vukovara kupilo je plastičnu stolariju, točnije vrata i prozore u vrijednosti 130.000,00 kn sa PDV-om od poduzeća Alpro d.o.o. iz Sesveta. Također, poduzeće Alpro d.o.o. obavit će uslugu prijevoza ka krajnjem kupcu za dodatnih 3.200,00 kn sa PDV-om. Poduzeće Plavi d.o.o. zaprimilo je račun za robu i uslugu prijevoza te je isti platilo sa svog žiro-računa. Nadalje, poduzeće Plavi d.o.o. robu je prodalo poduzeću Alko d.o.o. iz Požege za 169.000,00 kn, te su dogovorili i montiranje iste za 85.000,00 kn, za što su im isporučili račun. Alko d.o.o. nakon obavljenih radova izvršilo je uplatu u cijelosti sa svog računa.

Napomena: Poduzeće Plavi d.o.o. i poduzeće Alko d.o.o. porezni su obveznici u sustavu PDV-a.

Poduzeće Plavi d.o.o. kao kupac/dobavljač za navedene aktivnosti provest će sljedeće knjiženje:

<u>Trošak robe u tranzitu</u>	<u>Obveze prema dobavljačima</u>	<u>Pretporez</u>
(1) 104.000,00	(2) 133.200,00 133.200,00 (1)	(1) 26.640,00

<u>Troškovi prijevoza</u>	<u>Potraživanje od kupaca</u>	<u>Prihod od građevinske usluge</u>
(1) 2.560,00	(3) 254.000,00 254.000,00 (4)	(3) 85.000,00

<u>Prihod od prodaje robe u tranzitu</u>	<u>Žiroračun</u>
169.000,00 (3)	(4) 254.000,00 133.000,00 (2)

Poduzeće Alpro d.o.o. kao prodavatelj provodi sljedeće knjiženje:

<u>Potraživanje od kupaca</u>	<u>Prihod od prodaje robe</u>
(1) 133.200,00 133.200,00 (2)	104.000,00 (1)

<u>Obveza za PDV</u>	<u>Prihodi od usluga prijevoza</u>
26.000,00 (1)	2.560,00 (1)

<u>Žiroračun</u>
(2) 133.200,00

Poduzeće Alko d.o.o. kao kupac provodi sljedeće knjiženje:

<u>Ulaganja u nekretnine- građevine</u>	<u>Obveze prema dobavljačima</u>
(3) 254.000,00	(4) 254.000,00 254.000,00 (3)
<u>Žiroračun</u>	
	254.000,00 (4)

Iz primjera se može vidjeti kako kupac/dobavljač, u ovom primjeru poduzeće Plavi d.o.o., te kupac poduzeće Alko d.o.o. , nigdje ne prikazuju obvezu za PDV odnosno pretporez za robu u tranzitu koja je ugrađena. To je zbog tuzemnog prijenosa porezne obveze, oba poduzeća dužna su na mjesečnom obrascu za PDV koji predaju Poreznoj upravi to iskazati. U PDV obrascu poduzeća Plavi d.o.o., iznos porezne osnovice bit će prikazan pod I.1. Isporuke u RH za koje PDV obračunava primatelj (tuzemni prijenos porezne obveze), dok će poduzeće Alko d.o.o. to iskazati pod II.4. Primljene isporuke u RH za koje PDV obračunava primatelj (tuzemni prijenos porezne obveze). Nadalje, što se tiče dokumentacije, osim računa, poduzeće Alpro d.o.o. izdat će otpremnicu koju će potpisati poduzeće Alko d.o.o. prilikom preuzimanje robe, ali nema primke jer ta roba nije na skladištu već je poduzeće Plavi d.o.o. odmah po isporuci ugrađuje.

Nakon što je roba ugrađena, poduzeće Alko d.o.o. potpisuje primopredajni obrazac poduzeća Plavi d.o.o. kojim potvrđuje da je isporučena i ugrađena roba bez ikakvih pogrešaka, te da nema primjedbe na istu.

Iako se vrši građevinska usluga, te se koristi određeni materijal za ugradnju, potrošnju istoga nije potrebno knjigovodstveno evidentirati, jer se on prilikom nabave knjiži na razred 4, točnije konto 4003 pomoćni materijali (mazivo, ljepila, svrdla, pile, noževi, brusne ploče i dr.).

Prihod od prodaje robe u tranzitu

15.200,00 (3)

Prihod od prodaje sirovine i materijala

1.868,00 (6)

Žiro-račun

(4) 19.000,00 | 15.000,00 (2)

(7) 8.000,00

Obveza za PDV

3.800,00 (3)

1.600,00 (6)

Poduzeće Rigips d.o.o. kao prodavatelj provodi sljedeće knjiženje:

Potraživanje od kupaca

(1) 15.000,00 | 15.000,00 (2)

Prihod od prodaje robe

12.000,00 (1)

Obveza za PDV

3.000,00 (1)

Žiro-račun

(2) 15.000,00

RAČUN 1/1/1

Datum računa: 23.6.2022. 19:15
Rok plaćanja: 7.7.2022.
Datum isporuke: 23.6.2022.
Model / Poziv na broj: [HR01 / 1122334455]

KUPAC
Mirko Mirić
Samoborska 1
OIB: 22334455667

NAZIV	KOLIČINA	CIJENA	UKUPNO	PDV
Zidna lampa	10 kom	1 900,00	19 000,00	3 800,00 (25.00%)
utikač	10 kom	35,50	355,00	71,00 (25.00%)
strujni kabel	15 m1	130,00	1 950,00	390,00 (25.00%)
spojnica	10 kom	3,00	30,00	6,00 (25.00%)
montaža	1	5 655,00	5 665,00	1 133,00 (25.00%)

UKUPNO 21 600,00 kn
PDV 5 400,00 kn
Ukupno za platiti 27 000,00 kn

Operater / Račun izdao: Ivan Ivić
Način plaćanja: transakcijski račun
Članovi uprave: direktor Josip Josić
Temeljni kapital: [90.000,00]
Sud: [Općinski sud u Velikoj Gorici]

Dobro d.o.o.
Zagrebačka 1
OIB: 33445566778
Telefon: 01 22 333

Privredna banka
SWIFT/BIC: [SWIFT/BIC]
Broj bankovnog računa:
HR230087652829176357288390

Izvor: izradio autor prema predlošku preuzetom sa
<https://www.inv24.hr/hr/tpl/ra%C4%8Dun+%28faktura%29+primjer/>, preuzeto 06.07.2022.

6. Zaključak

U današnje vrijeme kada je sve podložno globalizaciji, te Internet postaje osnova svega, tranzit dobiva sve više na značaju. Robu je lako, kako kupiti, tako i prodati, bez dodatnih troškova koja bi imala poduzeća da posjeduju svoja vlastita skladišta. Bez potrebe za skladištenjem, tranzitna trgovina predstavlja jednostavan način poslovanja, koji je jednostavan za pratiti i sa računovodstvenog i poreznog aspekta.

Računovodstveno, tranzitna roba se ne skladišti, odnosno ne postaje zaliha, već se trošak nabave prodane robe u tranzitu knjiži na rashod, istodobno sa priznavanjem prihoda.

Promatrajući tranzitnu trgovinu sa poreznog aspekta, važno je da li tuzemni poduzetnik robu kupuje i prodaje u tuzemstvu ili inozemstvu. Shodno tome, ukoliko je u tuzemstvu ima dužnost prikazati PDV na izlaznom računu, te si ga pravo odbiti po ulaznom računu, dok s druge strane, ukoliko je riječ o tranzitu u inozemstvu razlikuje se izravni i neizravni reeksport. U izravnom reeksportu, ne prikazuje se PDV, odnosno roba nije predmet oporezivanja. Ukoliko tuzemni trgovac obavlja poslove reeksporta unutar Europske Unije, dužan je registrirati se za potrebe PDV-a u inozemstvu.

Kada je riječ o tranzitnoj trgovini uz uslugu ugradnje/montaže, s poreznog gledišta važno je, ukoliko porezni obveznik koji je u sustavu PDV-a obavlja građevinsku uslugu drugom poreznom obvezniku koji je u sustavu PDV-a, da napomene na izlaznom računu da PDV nije obračunat radi prijenosa porezne obveze.

S računovodstvene strane, ukoliko poduzeće za ugradnju/montažu koristi materijal koji se vodi na skladištu, da isti razduži skladišnom otpremnicom kako bi se smanjila količina zaliha sirovina i materijala, te da ga prikaže količinski i cjenovno na izlaznom računu, kako bi se knjigovodstveno evidentirao prihod od prodaje sirovina i materijala, zasebno od prihoda od građevinske usluge. Kod evidentiranja tranzitne robe, ovisni troškovi nabave, posebno troškovi prijevoza, koji su u izravnoj vezi sa prodajom robe, knjiže se na razred 4, troškovi, prema prirodnoj vrsti.

Kako bi tranzitna trgovina funkcionirala bez problema, važno je da tranzitni kupac i prodavatelj ugovore klauzulu koja se odnosi na incoterm, kojim se određuje u kojem trenutku vlasništvo robe prelazi sa prodavatelja na kupca, te kojim se određuje koja prava i dužnosti kome pripadaju prilikom tranzita.

Literatura

1. Božina, A. (2013) ; Pariteti isporuke- Incoterms, Računovodstvo, revizija i financije – 8/2013. , 182.str.
2. Crljenko, I. (2011) Ekonomski leksikon. Sunajko, Goran (izv. ur.): Ekonomski leksikon, 2. izd., Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb, 2011. Autorski i urednički leksikografski rad
3. Cutvarić, M. (2017) Posebnosti godišnjeg obračuna u djelatnosti trgovine, Računovodstvo i financije 2/2017., 83. – 90. Rif. Zagreb
4. Đurić, A. (2020.) Računovodstveno praćenje zaliha sirovina i materijala, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku, završni rad
5. Perica, I. & Puljiz, A. (2019) Računovodstveno praćenje procesa zaliha u veleprodaji. ET²eR - ekonomija, turizam, telekomunikacije i računarstvo, I (1), 1-6.,
6. Prelas Kovačević, A., Bosnić, I. & Britvić, J. (2013) Uvod u ekonomiku poslovanja. Virovitica. Visoka škola za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici
7. Ramljak, B. (2012) Specifičnosti računovodstva u malim poduzećima, XLVII. Savjetovanje JESEN 2012 - Računovodstvo, financije i porezi u praksi
8. Skendrović, L. & Javorović, M. (2016) Osnove računovodstva. Zagreb. Effectus studij financije i pravo – visoko učilište
9. Vinković Kravaica, A., Ribarić Aidone, E. & Krivačić, D. (2007) Abeceda računovodstva – u teoriji i praksi. Rijeka ; Karlovac. Veleučilište ; Veleučilište
10. Volarević, H. (ur.) (2013) Osnove računovodstva. Zagreb. MATE d.o.o.

Internet stranice

1. www.rrif.hr
2. http://www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/2_godina/menadzment/menadzment_12.pdf
3. <https://www.zakon.hr/z/175/Zakon-o-trgovini>
4. <https://www.zakon.hr/z/1455/Zakon-o-porezu-na-dodanu-vrijednost>
5. <https://www.hou.hr/uloga-racunovodstvene-funkcije/>
6. <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=62074>
7. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_05_51_1039.html
8. <https://hr.economy-pedia.com/11037919-fob-incoterm>
9. https://europa.eu/youreurope/business/selling-in-eu/selling-goods-services/selling-products-eu/index_hr.htm
10. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_06_79_1633.html
11. https://www.oss.unist.hr/sites/default/files/file_attach/Unutarnjetrgovinsko%20oposlovanje%20skripta%20-%20Ivana%20Plazibat.pdf
12. <https://www.vinus.hr/usluge/vodenje-materijalnog-i-robnog-knjigovodstva/> ,
<https://edutorij.e-skole.hr/share/proxy/alfresco-noauth/edutorij/api/proxy-guest/2123880b-c639-43fd-bb08-2085eed0f91b/vrste-i-funkcije-materijala.html>
13. https://europa.eu/youreurope/business/selling-in-eu/selling-goods-services/selling-products-eu/index_hr.htm
14. <https://www.ijf.hr/upload/files/file/PV/2015/11/josic.pdf>
15. <https://kagor.hr/dokazivanje-oslobodenja-od-pdv-a-za-ispоруke-dobara-unutar-europske-unije/>
16. <https://edutorij.e-skole.hr/share/proxy/alfresco-noauth/edutorij/api/proxy-guest/2123880b-c639-43fd-bb08-2085eed0f91b/vrste-i-funkcije-materijala.html>

POPIS SLIKA

Slika 1. Primjer računa.....	8
Slika 2. Knjiženje procesa nabave trgovačke robe.....	10
Slika 3. Knjiženje uskladištenja robe po trošku nabave.....	10
Slika 4. Primjer skladišne primke.....	12
Slika 5. Vrste kalkulacija.....	13
Slika 6. Poslovni subjekti u tranzitnoj trgovini.....	18
Slika 7. Kupnja i prodaja tranzitne robe s obzirom na mjesto.....	20
Slika 8. Otpremnica.....	26
Slika 9. Skladišna primka.....	27
Slika 10. Klasifikacija materijala.....	33

POPIS TABLICA

Tablica 1. Elementi kalkulacije nabavne i prodajne cijene trgovačke robe.....	14
---	----